

Od predvečerja Duhova do subote iza Duhova:

Osjećajući se u zajedništvu i svetkujući blagoslovljeni dan Duhova, u koji se Duh Sveti pojavi apostolima u nebrojnim jezicima (u bezbroj jezika), te časteći uspomenu-ponajprije slavne Marije, vazda Djevice, Majke Boga i Gospodinā našega . . .

A. M.

OKO HRVATSKOG PRIJEVODA KANONA

Odgovor na Komentar Dr. Tomislava Šagi

(Svesci kršćanske sadašnjosti 6: Liturgijsko-pastoralni prilog).

U odgovoru navodit ću brojeve citirane u »Komentaru« i u »Vjesniku đakovačke biskupije.«

2. »Supplices rogamus ac petimus.« — Takva latinska pleonastična konstrukcija u načelu rastavlja se u našem jeziku na pridjev i glagol, ali samo pod uvjetom da pridjev nastoji što bolje izraziti specifičnosti one riječi koja nije obuhvaćena glagolom. Riječ »peto« ima značenje navaljivati, napadati. Prema tome nije dobar prijevod »usrdno« molimo. Bolji je »vruće« molimo, ili »žarko« molimo. (Usp. Služba Božja VIII 1, str. 15, 31).

4. »Accepta habeas (također retci 111-112). Eizenhofer je bez sumnje izvrstan latiništa. Sudjeluje u »Latinis« i u »Vita Latina«. Ipak treba na ovom mjestu povesti računa o tome kako njemački izraz annehmen, annehmlich, annehmbar, annehmlichkeit itd nije tako siromašan kao hrvatski: »primi«. Označava usput i neku dragost, ugodaj, čega »primi« ne označava.

Osim toga sasvim je sigurno da bi u Kanonu trebalo više pripaziti na crkveno-latinski jezik nega na rimski protokolarni. Taj je bio našem Kanonu daleko bliži i prihvatljiviji nam je. Pogledajmo međutim u Sv. Pismo kakav smisao ima tamo ta riječ:

Tob 12, 13: »Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te.« Acceptus alicui esse u latinskom je doslovce isto samo klasičnije nego acceptum habere. »Mihi est« znači točno isto što i »ego habeo.« Cf. uostalom Menge, Stylistik.

Tob 14, 17: »Ita ut accepti essent tam Deo quam hominibus.« Značenje u oba gornja primjera mio, ugodan, drag.

Sap 9, 10: »Ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore.« Ne treba prevoditi!

Jer 6, 20: »Holocausta vestra non sunt accepta et victimae vestrae non placuerunt mihi.« Ista konstrukcija kao u Kanonu,

Lk 4, 24: »Nemo propheta acceptus est in patria sua:« značenje, Ne vole ga, nije im drag, mio . . .

Rimlj 15, 16: »Ut fiat oblatio gentium accepta et sanctificata in Spiritu Sancto:« prevod: ugodna.

Rimlj 15, 31: »Ut obsequii mei oblatio accepta fiat . . . sanctis.« Konstrukcija kao i u Kanonu: ugodna, mila, draga.

I Tim 2, 3: Hoc enim acceptum est coram Salvatore nostro.«

Fil 4, 18: »Misistis . . . hostiam acceptam, placentem Deo.«

Treba naglasiti kako je acceptum habere nedovršena radnja, dok je glagol primiti samo dovršena radnja.

Jedno bi mjesto na oko bilo prema Šagijevu prijevodu i to: Tob. 12, 5: »Ut dignaretur dimidiam partem acceptam habere:« u stvari je to pleonastičan izraz gdje se dio »acceptam habere« prelijeva u izraz »dignaretur«: da se udostoji primiti . . .

Uostalom Dr. Šagi je u recima 111-112 izraz pravilno preveo u neokrnjenom smislu što u retku 4 nije učinio upravo pozivajući se na Eizenhofera.

5. Illibata — nekrvnu. Dr. Šagi se poziva na Missel de l'assemblée chrétienne, Bruges 1964. Valja napomenuti da je novi francuski prijevod, odobren od biskupa rađen svakako na temelju toga prijevoda, ali je ovo mjesto retuširano: umjesto »spirituelles« stavljeno je »pures«. Tako isto stoji i u odobrenom slovenskom prijevodu: »te svete in čiste žrtve.« Prema propisu javljenom Predsjednicima Bisk. Konferencija 15. kolovoza 1967. bilo bi pametno obazirati se na te tj. na ostale prijevode, jer tamo preporučuje: Que les traductions correspondent entre elles«. (Notitiae n. 34, str. 326).

6—7, 10—14 str. 9 prvi stupac uz: una cum famulo tuo Papa nostro . . . u Komentaru Dr. Tomislav Šagi ruga se Kanonu ovim riječima: »tako da je dolazilo do smiješnog izražavanja kao da molimo da Bog papu po cijelom svi-

jetu umiri... ujedinjuje... ili čak raširuje.« Ovim je ru-
ganjem pokazao neznanje latinskog jezika. Nije li se mo-
gao dovinuti do sasvim pametna shvaćanja u ovom naj-
naravnijem smislu: »Deus una cum Pontifice, Episcopo,
orthodoxis et cultoribus pacificat... Ecclesiam?« Podbacio!

10. redak: zato što ih tebi pronosimo. Najprije je do-
dan originalu pa se s tog stanovišta protivi Bugninijevu
pismu poslanu predsjednicima Bisk. Konferencijama 15.
kolovoza, gdje pod točkom 1. traži da prijevod bude »sans
insertions qui rendent la version differente du texte latin.«
Već je stoga neprihvatljiv. Osim toga je redak iskrivljen
i u 6 retku. Ne radi se o relativno kauzalnoj rečenici, jer
onda bi cijeli tekst zaista ispao smiješan kako misli Dr.
Šagi u predašnjem odsjeku. Napose je to nemoguće zato
što se tekst »una cum famulo tuo« ne nadovezuje grama-
tički na »quae« kako misli Dr. Šagi, nego na »quam« (Citat
iz Bugninja Notitiae 34, str. 327).

8—9. »U čitavom Kanonu izbjegavamo prevodenje ri-
ječi »digneris«. Ovdje je provodimo umetnutim »molimo«. Takav je postupak samovoljan, protivi se propisu nave-
denoga pisma točka 1: »Que la version rende fidèlement le
texte du Canon Romain, sans variations, ni omissions.«
Osim toga protivna je propisu br. 2: »Que la langue soit
celle qui est en usage dans les textes liturgiques en évitant
les formes... trop modernes.« (Notitiae br. 34, str. 327).
Nadalje to je osiromašenje, budući da je u ovoj rečenici
riječ »molimo« već spomenuta (redak 2) pa se takvo osi-
romašenje protivi propisu pisma kardinala Lercara 21. lip-
nja 1967. godine gdje kaže: »Ovaj prijevod mora biti dos-
lovan i cjelovit. Tekstove treba uzeti potpuno kakvi jesu
i ni na kakav ih način nije dopušteno krnjiti ni pojednos-
tavnjivati.« (Notitiae 31—33, str. 296) »Il faut prendre les
textes tels qu'ils sont, sans les amputer ni les simplifier
d'aucune manière.«

7—14. »Marsili ističe da je nedvojbeno da riječi »una
cum famulo... »ovisi o offerimus« (iz r. 6). Drugi prevodi-
oci tvrde drukčije. Marsilijeva je sugestija jedva prihvat-
ljiva budući da tekst nasilno izobličuje i navlači sadašnju
gramatičku konstataciju na staru. Kad se konstrukcija to-
liko mijenja da se ne može više navući na staru onda se
sigurno ponešto izmijenio i smisao. Marsili bi postupao s
tekstom kao da u njegovim izmjenama nema nikakva ži-
vota nego da je to samo čuvanje starine...

15—16. »Famulorum famularumque tuarum — čeljadi svoje. »Cijela se ta napomena kosi s propisom spomenutim pod 8—9 (ovdje str. 2—3). Osim toga protivi se još točki 1: »Que la version rende fidelement le texte du Canon Romain sans variations.« Uostalom nepoznavanje je jezika kad Dr. Šagi misli da riječ »čeljad« izražava u nekim našim krajevima nježnost. Upravo naprotiv, odaje neku grubost čak i ondje gdje se mnogo upotrebljava. Stoga ju je otklonio i Ljudevit Jonke, pa i Hercegovci, dakle upravo ljudi koji tu riječ najbolje poznaju. Još bih samo dodao da je citat Maertensa na koji se Dr. Šagi poziva u francuskom novom prijevodu i opet retuširan i vraćen vjernosti originalu. Kod Maertensa je tekst zvučio: »Des membres de ta famille«, u novom prijevodu glasi: »tes serviteurs et tes servantes.« Pozivanje na nj je daleko deplasirano. Lakše bismo se mi pozivali na opomenu sv. Stolice: »Le désir du St. Siège est de faire que les diverses traductions du Canon... correspondent entre elles.« (Notitiae n. 34 str. 326) Slovenski prijevod ima također »svojih služabnikov in služabnic.«

17—18. »Quorum tibi fides cognita est et nota devotio« — »ti si spoznao njihovu vjernost i znaš im odanost« Prijevod »ti si spoznao« ne uzima u obzir činjenicu kako je original »quorum tibi fides cognita est« nedovršena radnja, izražava trajanje, dok je glagol »ti si spoznao« dovršen, označava trenutačnu radnju. Prema tome prijevod nije točan. Francuski je: »tu connais« a slovenski: »poznaš«. U obadva prijevoda dakle trajni glagol, što je našem Dr. Šagi Buniću izmaklo oku.

21. Suisque omnibus — za sve što im je na srcu. Dr. Šagi poziva se na Maertensa. Taj je međutim tekst u novoj redakciji retuširan, vraćen originalu. Kod Maertensa je glasio: »Pour eux mêmes et tout ce qui leur tient à coeur«, sada u odobrenom prijevodu biskupa glasi: »Pour eux-mêmes et tout ce qui les concerne«. Slovenski prijevod glasi: »in za vse svoje.«

22. Pro redemptione animarum suarum — da im se otpuste grijesi. Tu se ne može govoriti o doslovnom prijevodu. Istina, tumačenje je čvrsto oslonjeno na Ef 1,7 i Kol 1,14 i dogmatski nipošto nije krivo, ali je sasvim slobodno i nipošto doslovno, uzima tek pasivno značenje, a ne kao I Pet 1,18 aktivno pa se ne drži propisa iz Lercarova pis-

ma: »Cette traduction doit etre litterale et integrale,« (Notitiae 31—33, str. 296) i suzuje značenje. U originalu nije spomenuta ni riječ otpuštanje, niti grijesi. Te su dakle riječi protiv Bugninijeve preporuke koja traži da prijevod bude »sans insertions.« Naprotiv, u originalu, stoji riječ »redemptio« i »animarum« kojih nema u prijevodu, pa su izostavljene. I to je protiv propisa iz Bugninijeva pisma da prijevod bude »sans omissions« (Notitiae 34, str. 327). Ni u kakvom se slučaju tu ne može govoriti o doslovnom prijevodu! Slovenci imaju: »da rešijo svoje duše«, Francuzi: »pour la redemption de leur âme.« Meantens je retuširan!

25. Opravdava točku ispred »**Tibique**«. Naglašava da toga »que« nije bilo u Sacramentarium Gregorianum nego je jedino u kaptolskoj biblioteci u Padovi, a i tamo uneseno kasnijom rukom. Mi nismo ovdje arheolozi nego prevoditelji tekstova »tels qu' ils sont« (Notitiae 31—33 str. 296 — Lercaro) tekstovi moraju ostati »sans variations qui les rendent differentes du texte latin.« (Notitiae 34, str. 327). Očito je da točka koja znači kraj rečenice, a protivi se originalu gdje stoji riječ »tibique« bar sada, ako i prije nije stajao onaj nesretni »que«, nije sasvim jedno te isto. Francuzi imaju tu točku, Slovenci isto tako. Ne bi bilo zgodno da smo samo mi bijele vrane!

26. »Reddunt vota sua — izručuju darove svoje odanosti«. Nemam ništa protiv toga da je možda nekad »vota« izražavalo darove koje su vjernici donosili. U vezi s time je već onda sigurno označavalo i njihova »vota« — želje koje su uz te darove Bogu prikazivali. Danas bi bilo mudro naglasiti te želje, jer bismo tako tekst samo obogatili značenjem, bio bi manje »simplex« nego što je u prijevodu dr. Šagija, a ne bi označavao ništa što u testu latinskog originala nije sadržano. Kruh i vino su u toj molitvi već dosta često označeni, pa bi bilo obogaćenje, pogotovo bliže modernom čovjeku kad bismo uključili i njihove želje u žrtvu, što je uostalom sasvim u liturgijskom duhu.

Francuzi su na tom mjestu napisali: »c'est a toi qu'ils adressent leurs prières, Dieu éternel, vivant et vrai.«

25—48. »Communicantes se veže uz posljednju rečenicu prijašnje molitve kao jedna rečenica.« Ne tvrdim da to nije možda logičnije, da nije nekad bilo tako, ali sada se radi o prevodjenju teksta bez ispravaka. Smisao se re-

ćenice redovito nešto izmijeni kad prebacimo točku na drugo mjesto. Možda će se to moći kasnije, ali danas se jedva može spojiti s poslušnošću gore spomenutoj odredbi da prijevod bude »sans variations« (Notitiae 34, str. 327). Napominjem da ostali prijevodi to nemaju.

28. »Communicantes« — »čuvajući zajedništvo«. Sam Dr. Šagi napominje da se unosi u prijevod nijansa koje u originalu nema. Moramo dapače priznati da ona krnji smisao originala. Možda bi točniji prijevod bio: »Živo sjedinjeni«, »u živoj zajednici«, »povezani s općinstvom svetih,« »s ljubavlju« ili nešto slično.

32. »Sed et beati Ioseph, eiusdem virginis sponsi — kao i uspomenu blaženoga Josipa, zaručnika iste Djevice.« U taj je redak bez potrebe u našem prijevodu ubačeno nekoliko riječi: »kao i uspomenu.« Čuo sam da Dr. Šagi strahuje da bi li se tko zabunio i mislio da je Majka Božja rodila svog zaručnika uz Isusa! Zaista čudnovat strah! Trebalo je od toga strahovati i u latinskom originalu. Slovenci se pa ni Francuzi toga nisu bojali. Francuzi su cijelo to mjesto veoma zgodno i adekvatno preveli ovako: »puis de son époux saint Joseph«: zatim njezina zaručnika sv. Josipa. Moram priznati da je prijevod doista doslovan i nimalo nategnut! Ubacivanje riječi: »uspomenu« protivi se propisima za sprovođenje Konstitucije (Notitiae br. 34, str. 327) da tekst mora biti »sans insertions«.

48. Amen . . . »Šteta jer ti Amen i umanjuju snagu konačnoga Amen na završetku Kanona. Bit će s njima skopčane velike teškove. Na svaki način treba svuda zaključke izmijeniti da glase: Po Kristu našem Gospodinu. Iz dva razloga, jer se isključuje zbunjavanje vjernika da ne upadnu s Amen; jer je to ljepše i svježije . . .« Samo se sve to kosi s propisom Savjeta, budući da se ne smije ništa mijenjati. Time mislim »Amen«. Je li tako strašno kad u prefaciji ponetko upadne? Tekstovi moraju biti »sans omissions«. Osim toga propis kaže da mora jezik biti uobičajen liturgijski jezik, »Que la langue soit celle qui est normalement en usage dans les textes liturgiques en évitant les formes . . . trop modernes.« Osim toga trebalo bi uzeti u obzir Babića Stjepana: »O priređivanju svetopisamskih i liturgijskih tekstova na hrvatskom jeziku, (Služba Božja VII, 248—251) kojega je Dr. Šagi samo citirao u literaturi, a nije se baš osobito mnogo na nj obazirao . . .

50. »*Servitutis nostrae* — našeg služenja.« *Servitus* ne znači služenje nego *Dienstbarkeit* uslužnost i to robova prema gospodaru, žene prema mužu ili djece prema ocu. Može značiti također i same robove, a može i robovanje. Maertensov je tekst na koji se Dr. Šagi poziva i na ovom mjestu u novom službenom tekstu retuširan. Stari je tekst glasio: »Voici donc l'offrande de notre ministère et de ta famille entière.« Sad glasi: »Cette offrande que nous te présentons, nous tes serviteurs et avec nous ta famille entière...« Takav je prijevod barem točan za razliku od staroga i od Dr. Šagijeva, koji nije točan, nije doslovan, premda se u liturgijskim tekstovima obično tako prevodi.

Budući da je u novom zavjetu istinita riječ sv. Pavla: »*Non accepistis spiritum servitutis in timore, sed spiritum adoptionis filiorum...*« Rimlj 8, 15, možda bismo ovo mjesto mogli mnogo adekvatnije, više u duhu Novog zavjeta prevesti: »naše sinovske odanosti.« Tako bi se sačuvalo bogatstvo i duboki dogmatski smisao tih riječi. Možda bi zbog monotonosti upravo radi ovoga mjesta bilo pametno prevesti redak 26: vota riječju molitve ili želje, kako bismo izbjegli monotoniju...

58. *In omnibus* — u svima. Tumačenje je Dr. Šagija nategnuto. Novi prijevodi koje imam pri ruci ne prihvaćaju taj stav, tumačenje je s tekstovne strane neprihvatljivo. Uostalom ako je donekle njegovo značenje i sadržano u doslovnem i najnaravnijem prijevodu što Dr. Šagi sam priznaje, zašto ga mijenjati i vraćati u arheologiju, zašto ga simplificirati? U francuskom je prijevodu retuširan i precrtan onaj dio: »*choisie parmi toutes les autres*«, a i u slovenskom glasi: »v vsem blagoslovi«.

63. *Rationabilem* — duhovan. Dr. Šagi tvrdi da se u Novom Zavjetu kazuje: »*logike thysia*« i poziva se na Rimlj 12, 1 i I Petr 2, 2. Međutim ni na jednom od tih mjesta ne stoji riječ »*logike thysia*« nego u Rimlj 12, 1: »*logike latreia rationabile osbequium*«, a u I Petr 2, 2: »*logikon gala*«, »*rationab. le lac*«.

Riječ *rationabile*, *logikos* imalo bi značenje izraženo u Rimljanima 14, 22: *Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est: quia non ex fide. Omne autem quod non est fide peccatum est.*«

Sv. Pavao sam tumači smisao riječi »rationabile« u Rimlj 12, 1 ovako: *rationabile obsequium... reformamini in novitate sensus vestri (toy noos), ut probetis quae sit voluntas Dei bona et beneplacens et perfecta...*« Tu bi dakle bio moj prijevod mnogo bliži originalnom smislu nego Dr. Šagijev, bio bi po smislu mnogo manje maglovit, precizniji i sadržajni: »uskлади sa svojom zamisli« ili »uskлади sa svojim namislіma, nakanama«.

Sasvim slično uostalom tumači istu riječ i sv. Petar u I Petr 2, 2: »deponentes omnem malitiam et dolum et simulationes... sicut modo geniti infantes rationabile, sine dolo lac concupiscite«.

Citati su krivo navedeni. Kod sv. Petra je upotrebljena riječ »pneumatikas thysias«, a u Rimlj. 12, 1: »thysian zosan, hagian, to theo euareston,« nigdje »logike« kako Dr. Šagi navodi.

Iz ovoga svega izbija da logike znači neku iskrenost, jednostavnost koja teži za pravom Božjom voljom i nju proučava bez ikakve želje za iskrivljivanjem, navlačenjem na vlastito... Tako dolazi riječ »rationabile, logike« doista do nekoga pravoga smisla. Prijevod je i točniji i sadržajni kako sam predložio.

69—70. *Acceptit panem in sanctas ac venerabiles manus suas — uze kruh u svete i časne ruke.* Naglašavam da je ovo mjesto osobito važno i u središtu. Njega pogotovo ne bi trebalo okrnjivati. Komisija četvorice nema pojma o latinskom jeziku. Dok ona tvrdi da je riječ »svoje« potpuno nepotrebna u hrvatskom prijevodu trebala bi znati da bi to isto mogli reći i latinci. Latinska je fraza: »in manus sumere, in manum sumere, in manibus habere, manu tenere ili in manu tenere, in manibus habere aliquid, in manus tradere,« gdje isto nije nigdje potreban onaj »saus« (Usp. *Phraseologie latine* Charles Pascal Paris 1911 Klincksieck str. 34—35). Osim toga ako se komisiji četvorice tako čini, sasvim je protivnoga mašljenja Dr. Ljudevit Jonke, koji izričito traži da se unese riječ »svoje« natrag unutra. Držim da je ipak taj stručnjak pozvaniji suditi što je potrebno u hrvatskom jeziku od one komisije četvorice na koju se Dr. Šagi obratio. Uostalom možemo pogledati i prijevode. I francuski ima: »dans ses mains saintes et adorables«, a slovenski: »vzel kruh v svoje svete in častitljive roke.« Bojim se da su ovdje

prevodioci prešli granicu koja im je dopuštena. »L'adaptation au génie des langues vivantes doit être sobre et discrète. Que les experts acceptent de bon gré cette norme, dont l'application est nécessaire aujourd'hui.« (Lercaro, Notitiae 34. str. 296).

88. Calix sanguinis mei — čaša krvi moje. Slovenci imaju »kelih«, hrvatski odgovaralo bi: »kalež«. Možda bi bilo pametnije da se ne odstupa previše od dosadašnjeg načina u izražavanju kao i u riječima.

89. Novi et aeterni testamenti: novoga i vječnoga saveza. Slovenci imaju »nove in večne zaveze«, ali je to u njih već tradicija. Hrvatski »savez« bilo bi slovenski »zveza«. Drže se dakle tradicionalnog izraza kao što uostalom Crkva i propisuje: »Que la langue soit celle qui est en usage dans les textes liturgiques en évitant les formes trop modernes«.

109. Supra quae — na ovo. To je Dr. Šagiju nametnula komisija četvorice. Složio bih se sa Šagijem protiv te komisije, jer je točnije »na to«.

113. »Pueri tui iusti Abel — mladića tvoga Abela Pravednoga.« Tu je riječ Dr. Šagi krivo shvatio. Pitao sam stručnjaka za biblijum O. Škrinjara koji kaže da je to sigurno iskrivljeno značenje. Svi prijevod, francuski, slovenski imaju prijevod »službenika«, »serviteur.« Osim toga riječ mladac nema ni primjese miline u ovoj konstrukciji, kojoj bi htjela navodno dati oduška. Kad bih htio izraziti to, mogao bi to učiniti adekvatnijim izrazima: mezimčeta, miljenika. Ako od te riječi bježi Dr. Šagi zbog svoga retka 111—112 gdje dvaput dolazi riječ mili, onda to u mom prijevodu ne dolazi u obzir, gdje je riječ druga i raznolikost veća.

Držim da Kanon ne aludira na Abelov nadimak. Inače bi citat glasio kao Mt 23,35: »Abel iusti,« a u tekstu je stvarno: »pueri tui iusti Abel.« Stoga držim da je način izražavanja u prijevodu deplasiran, premda za nj pledira francuski prijevod: »ton serviteur Abel, le juste,« slovenski je protivan: »svojega pravičnoga službenika Abela.«

122. In conspectu divinae maiestatis tuae — koji je pred licem tvoga Božanskog veličanstva. Dr. Šagi se poziva na tekstove koje imaju »in conspectum«, ali da današnji tekst ima nasuprot »in conspectu« pa da treba prevesti ka-

ko je gore navedeno. To je međutim očito nerazumijevanje tradicija i ove konstrukcije o kojoj sam dosta napisao u Službi Božjoj VIII, 1, str. 48, NB 105. Konstrukcija je ista kao »pono librum in mensa.«

135. In Christo quiescentes — koji se u Kristu upokujuju.« Tu je Dr. Šagi očito krivo shvatio particip u kršćanskoj liturgici i u crkveno latinskom jeziku. Njega su bolje od Dr. Šagija pogodili Francuzi u svom odobrenom tekstu i preveli: »a tous ceux qui reposent dans le Christ«, pa i Slovenci koji su napisali: »Te in vse, kateri počivajo v Kristusu . . .«

Što se ostalih stvari tiče držim da sam već dosta opširno i iscrpno odgovorio u svom prijedlogu.

o. R. Grafenauer

»A SADA SU SAMI KRIVI!«

Činjenica je: današnja Evropa nema toliko duhovnih zvanja, koliko bi ih trebala imati. Nekada košnica duhovnih zvanja, danas ona nije u stanju podmiriti potrebe redovite duhovne postave i svojih karitativnih ustanova. Iza II Svjetskog rata održavaju se cijeli kongresi na temu, kako doći do duhovnih zvanja. Jedan od rezultata takvih kongresa je i taj: ne dopustiti da i jedno duhovno zvanje propadne. »Wir gehen zu Ende!«, reče jedna redovnica za svoju kongregaciju. Tko god pređe preko državne granice i povede razgovor o prilikama u Crkvi na Zapadu, naletjet će na starozavjetnu tužaljku o nestašici duhovnih zvanja. Istini treba pogledati u oči: Crkvi se spremaju crni dani, ne okrenu li se prilike u tom pogledu na bolje!

I izvan Evrope potrebe su za duhovnim zvanjima horrendne. Nek je spomenuto samo jedno područje: Latinska Amerika. Ima ljudi, koji ne osjećaju gdje se vode i da se vode najžešći »bojevi Gospodnji«. Sjetimo se, na primjer, akcije »Adventat« i njezine ideologije ovoga adventa, prilikom njene sedme godišnjice!

Čas jedna, čas druga zemlja proživljava teške dane i godine. Narodna poslovice veli: »Redom ide rđa po junacim!« Zašto je tako, sam dragi Bog zna. Naše je uzdahnuti: »U ruke Božje!«